

История на грънчарството в гр. Троян

Грънчарството е безспорно най-известния троянски занаят. Траки, римляни и славяни са далечните предци на първите местни грънчари. Този занаят, давал препитание на многолюдни села и фамилии, с времето се е обособява във **водеща керамична школа** с характерна декоративна система и естетически стил. Декорациите и формите са умело изчистени с времето, но римската традиционна глазура върху грънците се използва и до днес от съвремените **майстори-грънчари**.

Възрожденските декоративни украси изобразяват елементи от бита на троянеца, от неговото облекло и от заобикалящата го природа. Това са така наречените "спуски", "поливки", "стечени капки", "сърца", "гайтани", "охлювици", "стоборки", "лимби", "байрак", "житен клас", "пауново око", "пеперудени крила" и много други, а повлияни от майсторството на **Захари Зораф**, в **Троянската керамика** влизат "захариевите китки", които освен грънците красят и дрехи и каруци. Посудата, която балканжийката има в дома си, също е направена от глина. Едни от други по-изящно украсени са паниците, стомните за вода, делвите за съхраняване на жито. Глазирани, гравирани или релефно апликирани, оцветени с меки земни тонове, керамичните съдове са нещо повече от изделия за бита. Те са изкуство, сътворено от човешката ръка, изобретателност и въображение.

В средата на XIX век **грънчарският еснаф** прераства в организация, съвместно с еснафа на **папукчийте**, а половин век по-късно се открива и първото **грънчарско училище**, прераствало в края на XX век до Средно художествено училище за приложни изкуства с основна учебна дисциплина **керамика**. С времето троянските грънчари обособяват свой стил с над 60 керамични форми: кухненски, трапезни, обредни, за стопанството, строителството и архитектурата, даже и играчки за децата.

Музеят на народните и художествени занаяти и приложните изкуства в Троян е първия по вид и специфика в България. Той проследява историята и представя на своите посетители типичните черти за занаятите. Експозицията на **Музея на занаятите** се състои от 11 зали. Във всяка от тях са представени различни занаяти - керамика, художествено дървообработване, металообработване, традиционни тъкани и облекла. За всеки от занаятите са показани инструментите за изработката, типичните шарки, орнаменти, техники, традиционните похвати, както и самите готови предмети.

Най-високото развитие на грънчарството в **Троян** е на границата между 30-те и 40-те години на XX век, когато са записани над 700 грънчарски работилници с около 1500 майстори. За свой покровител грънчарите почитат **Свети Спиридон**. Празникът на светеца е на 12 декември, когато в **Троян** се чества Ден на народния майстор.

Ръкатка-съд за храна и квасено мляко

„ДЕЦАТА НА ЕВРОПА ПРАЗНУВАТ“

Ателие по керамика

